Arkivsak-dok. 26/19932-1
Saksbehandler Silje Louise Jarild Waters

Saksgang	**Møtedato**	**Sak nr.**
Hovedutvalg for kultur og oppvekst 2023 - 2027	17.11.2026	
Formannskapet 2023 - 2027	26.11.2026	

Handlingsprogram for Olavsdagene - oppstartnotat

***Saksordførersak**.*
Saksordfører: Herman Geitanger
Medsaksbehandlere: Line Kjølberg, Knut-Erik Rønne

Saksordførers innstilling:
Legges fram i møtet

Vedlegg:

Sammendrag:
Handlingsdelen i gjeldende strategi for Olavsdagene har utløpt. Kommunedirektøren mener at det derfor er behov for nye veivalg og et oppdatert handlingsprogram for det videre arbeidet med Olavsdagene. Strategiarbeidet skal gi et grunnlag for å vurdere Olavsdagenes framtidige innhold, organisering, eierskap og økonomiske rammer, både fram mot og etter Nasjonaljubileet 2030. Arbeidet skal også belyse hvilken rolle Olavsdagene skal ha i kommunens arbeid med kultur, historieformidling, stedsutvikling og ivaretakelse av Olavsarven i framtiden. Arbeidet skal bygge på bred medvirkning og en ekstern gjennomgang av Olavsdagene med henblikk på å vurdere Olavsdagenes fremtidige potensial og utviklingsmuligheter, med en ramme på inntil 250 000 kroner. Gjennomgangen legges fram våren 2027, og endelig handlingsprogram fremmes for politisk behandling innen utgangen av 2027.

Utredning:
Olavsarven er en viktig del av Sarpsborgs historie og identitet. Byens grunnleggelse i 1016 ved Olav Haraldsson gir Sarpsborg en særskilt plass i norsk historie, og representerer et viktig utgangspunkt for både kulturformidling, stedsutvikling og identitetsbygging. Olavsdagene har gjennom en årrekke vært en arena for formidling og markering av denne historien, gjennom ulike kulturarrangementer som primært har funnet sted om sommeren.

I lys av Sarpsborgs historiske betydning, kommunens forpliktelser knyttet til Nasjonaljubileet 2030 og behovet for langsiktig planlegging, legger kommunens planstrategi opp til at det skal igangsettes arbeid med et nytt helhetlig handlingsprogram for Olavsdagene. Den eksisterende strategien har behov for justeringer og tilpassinger, fordi handlingsdelen er

utdatert og det er behov for å være rigget for opptakten frem mot 2030 og videre. Styringsgruppen til Olavsdagene har tilsluttet seg denne vurderingen.

Handlingsprogrammet skal legge grunnlaget for hvordan Olavsdagene skal utvikles i årene framover, både med hensyn til formål, innhold, organisering, samarbeid, økonomiske rammer og kommunens eierskap.

Nasjonaljubileet 2030

I 2030 markeres tusenårsjubileet for slaget på Stiklestad og Olav Haraldssons død. Nasjonaljubileet 2030 er en nasjonal satsing som gjennom ulike arrangementer, prosjekter og samarbeid skal legge til rette for refleksjon over historien og dens betydning for dagens og framtidens samfunn.

Sarpsborg kommune har vært og er en viktig del av jubileumsstafetten. Inneværende år, 2026, har blitt markert i Sarpsborg og omegn, med tematikken «Slekt og samfunn».

Sarpsborg kommune har gjennom samarbeidsavtalen med Nasjonaljubileet 2030 inngått i et nasjonalt samarbeid om formidling av Olavsarven fram mot jubileumsåret 2030. Gjennom jubileumsstafetten, samarbeid med Stiklestad Nasjonale Kultursenter og ulike lokale og regionale tiltak, har kommunen påtatt seg et ansvar for å bidra til jubileets målsettinger. Disse forpliktelsene bør inngå som en del av grunnlaget for det videre strategiarbeidet knyttet til Olavsdagene.

Arbeidet med en strategi for Olavsdagene må ses i sammenheng med disse forpliktelsene. Det er samtidig viktig å avklare hvordan eller om Olavsdagene kan og skal utvikles etter Nasjonaljubileet 2030, slik at satsingen fortsatt bidrar til kulturutvikling, historieformidling, identitetsbygging og verdiskaping i Sarpsborg.

Strategiarbeidet skal derfor både ivareta kommunens forpliktelser knyttet til Nasjonaljubileet og vurdere hvilken rolle Olavsdagene kan ha i Sarpsborgs kulturliv på lengre sikt.

Pilot i 2027

Det er flere grunner til å gjøre noen endringer i hvordan sommerprogrammet gjennomføres i 2027. Det er et uttalt ønske fra sentrale samarbeidspartnere, om at disse ønsker å ta større ansvar for sine egne arrangementer og for helheten i sommerfestivalen. Dette gjelder blant annet De Heldige AS, produksjonsselskapet som skaper forestillingen Olav den Heldige. Det er også endringer i kommunens organisasjon. Videre avsluttes jubileumsåret og prosjektet knyttet til jubileumsstafetten. Dette endrer forutsetningene for planlegging og gjennomføring av arrangementet fremover. Derfor ønsker kommunedirektøren å teste gjennomføring på en annerledes måte i 2027. I avtaler som skrives med samarbeidspartnere legges det opp til at kommunen tar et mer begrenset ansvar for den praktiske gjennomføringen av arrangementer.

Organisering av arbeidet

Olavsdagene foregår i samarbeid med en rekke aktører innenfor kultur, historieformidling, kirke, frivillighet, reiseliv og næringsliv, og har en årlig økonomisk ramme på cirka 5 millioner kroner. For å sikre et godt grunnlag for strategien skal det gjennomføres en interessentanalyse som kartlegger relevante aktører, deres roller, interesser og forventninger til Olavsdagene.

Kommunedirektøren skal sikre at handlingsprogrammet for Olavsdagene utarbeides på en måte som sørger for at alle interessenter får medvirke og bidra med erfaringer, synspunkter og forslag til fremtidig utvikling.

Den etablerte styringsgruppen for Olavsdagene, ledet av ordfører, bidrar med innspill og overordnet politisk forankring i strategiarbeidet. Saker som skal behandles politisk, forankres i styringsgruppen før de legges fram. Politisk nivå behandler oppstartnotat, underveismelding og endelig strategi.

Kunnskapsgrunnlag og gjennomgang
Som grunnlag for strategiarbeidet er det behov for en samlet gjennomgang av Olavsdagene de siste årene med henblikk på å vurdere potensialet for Olavsdagene både i et kortsiktig perspektiv og et lengre perspektiv forbi Nasjonaljubileet i 2030. Kommunedirektøren foreslår derfor å engasjere ekstern bistand til å utarbeide en rapport som kartlegger og vurderer Olavsdagene som helhet, herunder arrangementsproduksjon og publikumsutvikling, måloppnåelse, besøk og utviklingsmuligheter.

Rapporten fra den eksterne bistanden skal peke på hvilke muligheter som ligger i videre utvikling frem mot Nasjonaljubileet i 2030. Dette vil bli fremlagt for politisk behandling i en underveismelding og danne grunnlag for utformingen av handlingsprogrammet. Endelig forslag til handlingsprogram legges frem til sluttbehandling i bystyret.

Kommunedirektøren foreslår å sette av inntil 250 000 kroner til innkjøp av ekstern konsulentbistand for dette arbeidet.

Konsekvenser økonomi, miljø og folkehelse:

Økonomi:
Kommunedirektøren innstiller på at 250 000 kroner fra formannskapets disposisjonsfond brukes til å anskaffe en ekstern konsulent for gjennomgang av Olavsdagene de siste årene, i henhold til beskrivelsen i saken. Før formannskapets møte 26. november gjenstår 1 840 000 kroner på fondet.

Miljø:
Ikke relevant.

Folkehelse:
Ikke relevant i oppstartnotatet.

Kommunedirektørens anbefaling:
1. Oppstartsnotatet legges til grunn for det videre arbeidet med Olavsdagene..

2. Det bevilges 250.000 kroner til å engasjere ekstern bistand til å gjennomgå Olavsdagene slik det er beskrevet i saken. Bevilgningen finansieres ved bruk av formannskapets tilleggsbevilgningsfond.